

Jarosław A. Sobkowiak

Od Redakcji

Studia Theologica Varsaviensia 46/1, 6-9

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OD REDAKCJI

Szło nowe... Tak ksiądz Profesor Józef Kulisz SJ oddaje pierwsze chwile posoborowej teologii katolickiej. Szło nowe, a świadkowie tej odnowy dziś już powoli odchodzą. Podczas składu obecnego numeru *Studia Theologica Varsaviensia* odszedł od nas Ksiądz Profesor Jan Pryszmont, wybitny polski moralista (Ks. Dziekan Roman Bartnicki). Kilka tygodni po złożeniu drugiego tekstu o Zmarłym Ks. Janie Pryszmoncie, odchodzi jego autor Ksiądz Profesor Tadeusz Rogalewski MIC. I znowu *idzie nowe*... Przypomina nam o tym każdy kolejny numer czasopisma, każdy artykuł, recenzja, historia. W jakim punkcie dzisiaj jest teologia, czy jest wierna swojemu przesłaniu? *Zmarli otwierają oczy żywym*. Obyśmy umieli pozostać wierni tej jakże trudnej idei łączenia nowego ze starym, wierności Prawdzie.

Partię artykułów otwiera tekst Waldemara Linke CM wpisujący się w owo poszukiwanie prawdy. Na przykładzie konkretnej tradycji przekładu ukazuje „samotność” tłumacza i to nie wobec prawdy, lecz wobec przyzwyczajęń literackich. A to przecież prawda ma moc wiążącą. Kolejny tekst stawia czytelnika wobec coraz bardziej złożonej i pluralistycznej rzeczywistości, która rodzi potrzebę reinterpretacji tego, co w świecie tradycyjnym nie budziło wątpliwości. Tej swoistej konieczności nie może oprzeć się także teologia. Naprzeciw temu wyzwaniu wychodzi autor kolejnego artykułu (Józef Kulisz SJ). Bazując na szeroko pojętej tradycji i wypowiedziach Magisterium, poszukuje on odpowiedzi na pytanie o to, jaka powinna być teologia, aby nie tracąc nic ze swego bogactwa, mogła jak najlepiej służyć współczesnemu człowiekowi. 29 czerwca 2007 roku Kongregacja Nauki Wiary przyjęła dokument *Odpowiedzi na pytania o niektórych aspektach nauki o Kościele*, który w środowisku polskim przeszedł bez echa, natomiast w europejskich krajach niemieckojęzycznych jego 5. punkt (dotyczący protestantyzmu) wzbudził wiele ne-

gatywnych komentarzy. Fakt ten stał się przyczynkiem do powstania kolejnego z proponowanych w tym numerze artykułów. Ks. Ignacy Bokwa podejmuje próbę omówienia treści tego dokumentu, a następnie reakcji różnych środowisk szwajcarskich, niemieckich i austriackich: mediów, wspólnot protestanckich, a także hierarchii katolickiej. Problematyka chrystologiczna znajduje swoje odzwierciedlenie w artykule ks. Marka Jagodzinskiego. Autor podejmuje próbę nowego spojrzenia na chrystologię, co jawi się jako szczególna potrzeba współczesnego człowieka, w którym wyraźnie odzywa się głód jedności, całościowości i integracji. Kolejny z proponowanych tu artykułów dotyczy etyki stosunków międzyludzkich. Paweł Góralczyk SAC wskazuje na afirmację drugiego człowieka jako podstawową kategorię kształtowania relacji między osobami. Wskazuje przy tym na dwa podstawowe postulaty: równości między ludźmi i wartości człowieka. Na ich fundamencie rodzi się potrzeba szacunku wyrażona w potraktowaniu drugiego jako osoby wolnej i autonomicznej. Na tej podstawie autor rozważa zagadnienie napięcia między wolnością jednostki a odpowiedzialnością wobec wspólnoty. Wobec szeroko zauważalnych procesów globalizacyjnych i rosnącego znaczenia ekonomii w życiu państw i narodów, szczególnej aktualności nabiera problem rozumienia i realizowania postawy patriotycznej. Jest to szczególne wyzwanie stojące przed Polakami, dla których patriotyzm oznaczał zwykle walkę o wolność i niepodległość, a teraz domaga się reinterpretacji, aby nie stać się jedynie anachronizmem. Problematykę tę podejmuje autor kolejnego artykułu (ks. Krzysztof Kietliński), wskazując na pracę, jako podstawowy wyraz miłości do Ojczyzny w obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej i politycznej. Malarstwo ikonograficzne zawsze fascynowało i budziło refleksję, dlatego też warto sięgnąć do artykułu Wojciecha Białopiotrowicza, który analizuje zagadnienie malarstwa ikonowego w świetle teorii budowy obrazu w nawiązaniu do teorii budowy dzieła sztuki Ingardena. Autor podejmuje kwestie wyglądu, struktury, symbolu, ze szczególnym uwzględnieniem krzyża, ikony portretowej, narracyjnej, słowa i obrazu. Przeprowadzone analizy prowadzą do zaskakującego wniosku dotyczącego tego typu malarstwa.

Wśród materiałów godny polecenia jest tekst ukazujący niezwykle ważną kwestię godności człowieka w kontekście życia politycznego, którego podstawowy podmiot stanowi państwo. Ks. Kazimierz Bełch ukazuje w nim, iż wobec różnych, często redukcjonistycznych antropologicznie koncepcji państwa, nauka społeczna Kościo-

ła jawi się jako wyraźny głos w obronie człowieka-obywatela i społeczeństwa jako wspólnoty, której celem jest właściwie rozumiane dobro wspólne. Kolejny tekst odwołuje się do kontekstu kultury konsumpcyjnej, w której ciało człowieka często traktowane jest jak towar lub też narzędzie reklamowe do sprzedaży niemalże wszystkiego, a mówienie o wstydlivosti wydaje się być dużym wyzwaniem. Podejmuje je autor kolejnego artykułu, przypominając, że ciało jest elementem osoby, której podstawowe dobro stanowi godność. Dariusz Adamczyk pokazuje, że wstydlivość jest oznaką dojrzałości i integralnego rozwoju osoby, bez której nie może ona właściwie kształtować postawy szacunku do siebie i innych, a także wchodzić w najgłębszą relację z drugą osobą, jaką jest miłość. Dlatego też wychowanie do wstydlivosti jest jednocześnie wychowaniem do miłości. Partię materiałów zamyka tekst Katarzyny Świeraszcz dotyczący nauki Marceliny Darowskiej na temat doskonałości.

Wśród recenzji ważne miejsce zajmuje teologia miłosierdzia w nauczaniu Jana Pawła II, która znalazła swoje odzwierciedlenie w pierwszej recenzji (Jacek Salij OP). Recenzent określił omawianą przez siebie książkę jako *ważną i pionierską*, gdyż przedstawia spójne i rzetelne przedstawienie nauczania Jana Pawła II na ten temat, bez uproszczeń i nadinterpretacji. Książka Tomasza Dekerta, stanowiąca przedmiot kolejnej recenzji (Bartosz Wierzchorek), stanowi pierwszą od ponad pół wieku monografię poświęconą koncepcji rekapitulacji Ireneusza z Lyonu, dzięki czemu zasługuje na zauważenie. Kolejna publikacja francuskojęzyczna (ks. Jan Decyk), wpisuje się w krąg zagadnień teologicznych związanych z tajemnicą paschalną. Inspiracją do zawartych w niej przemyśleń było Pismo Święte, Eucharystia i refleksje świętych ze szczególnym uwzględnieniem Teresy z Lisieux. W drugiej swojej recenzji ks. Jan Decyk odwołuje się do problematyki eucharystycznej i przybliży książkę ukazującą refleksje Eugenio Zolii na ten temat. Jego poglądy pozwalają na głębsze zrozumienie wpływów judaistycznych w liturgii chrześcijańskiej, a przez to na przybliżenie się do Misterium Eucharystii. Wyjątkowość ostatniej recenzji polega na tym, iż zawiera omówienie Posłowania, jakie ukazało się wraz z wydaniem reprodukcji tekstu *Porządku nabożeństwa cerkiewnego na dyecezyą chełmską* z początków XIX wieku (Marek Błaza SJ). Przedstawia rys historyczny dzieła, a także objaśnienia i komentarze, przez co staje się nieodzowne dla zrozumienia całości tekstu. Publikacja ta stanowi cenny wkład w poszerzenie wiedzy liturgicznej porządku bizantyjskiego.

Obecny numer pisma wieńczy tradycyjnie kronika Wydziału Teologicznego. Jednak przygotowana nie tradycyjnie przez Wojciecha Kluję OMI. Przy tej okazji pragnę podziękować Ks. Ryszardowi Czekalskiemu za niezwykle trud i sumienność w przygotowywaniu tej części pisma. Wchodzącemu w jego obowiązki Księdzu Wojciechowi Klujowi życzę wytrwałości i zapewniam o serdecznej wdzięczności całej Redakcji STV oraz Wydziału.

Jarosław A. Sobkowiak MIC